

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Barón
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Sz. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
sváron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 június 2 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 122 szám

5687 Sziván 2

Három angol hadihajó az egyiptomi vizeken

A két kínai tábornok, Csankajsek és Feng-Ju-Sziang megszünt farkasszemét nézni egymással, az angol zsoldban álló Csankajsek kezét fogott a hankai kormányral s a megbékélt csapatok közös erővel vonulnak fel Peking ellen. A brit világbirodalom újra meg kell szervezze az ellenállást az angol koncessziókat fenyegető kínai csapatok ellen és amíg figyelmét csaknem teljesen leköti a veszélyben forgó Peking helyzete, három angol hadihajó kifutott a máltai öbölből és teljes menetsebességgel az egyiptomi vizekre evez.

Anglia, amely világbirodalmi szupremáciáját kizárólag annak köszönheti, hogy a szélrózsa minden irányában, minden tengeren és minden kontinensen gyarmatokat vagy dominiumokat kerített a lába alá, hallatlan erőfeszítésekkel küzd, hogy féken tudja tartani azokat a háborgó indulatokat, amelyek a különböző gyarmatokon, dominiumokon és koncessziós területeken a faji függetlenség és népi, valamint gazdasági önállóság jegyében megindultak.

Kínában orosz befolyásra hónapok óta tart már a harc. Indiában ugyancsak orosz propagandára fenyegetőleg lappang az angolellenes hangulat, amely minden pillanatban tettekben képes kibrobbanni és míg a Távolkelet egyre határozottabban igyekszik kiszabadítani nyakát az angol imperializmus gyűrűjéből, az események a Közelkeleten is válságos órákhoz érlelődnek meg.

Egyiptomban egyelőre csak annyi történt, hogy a nacionalista párt, amelynek sikerült megszereznie a parlamenti többséget, törölte költségvetéséből a „Sirdar“ fizetést. Ez a parlamenti akció azonban sokkal többet jelent egy egyszerű költségvetési aktusnál. Sirdar néven kell ugyanis tiszteljék Egyiptomban azt az angol tábornokot, aki az Egyiptom és Anglia közötti megegyezés alapján az egyiptomi csapatok főparancsnoka. Így lesz a költségvetési törvénynek szimbólikus és demonstratív jelentősége, mert a nacionalista párt azzal, hogy az angol tábornok fizetésének eltörlését kikényszerítette, nyíltan szembehelyezkedett az angol-egyiptomi szerződéssel és bár annak paragrafusait nem mondotta fel, se nem szegte meg nyíltan, magatartásával a Sirdar funkciójának nyílt fumiálását demonstrálta.

A Sirdar Egyiptomban az angol világbirodalmat képviseli, amelynek szerződésileg kikötött exponense és ez magyarázza meg, hogy egy alapjában véve anyagi szempontból jelentéktelen költségvetési tételért három hadihajó futott ki az egyiptomi vizekre.

A három angol hadihajó egyelőre nyugodt, de mégis fenyegető szemléltetője a készülődő eseményeknek. Anglia, amely más körülmények között régi politikájának receptje szerint alkudozásokon és közvetítő tárgyalásokon keresztül, igyekezett volna leszerelni a feltörő elégedetlenséget, most, amikor súlyos gondokat jelent számára a kínai helyzet, valamint az Oroszországgal való brutális szakítás után előállott külpolitikai konstelláció, habozás nélkül gyors cselekedetre szánta el magát és közölte az egyiptomi kormánnyal, hogy megvonja Egyiptom szuverenitását, ha legkisebb csorba esik a Sirdar hatáskörén.

Egyelőre nem lehet látni, hogy az egyiptomi konfliktus hol fog végződni, de egy dolog biztos, az angol világbirodalom napról-napra egyre súlyosabb válsággal kell megküzdjön, mert élete és fennmaradása attól függ, hogy maradék nélkül megtudja-e tartani hatalmában gyarmatait, hiszen a legutolsó statisztika szerint, noha a

munkanélküliség lényegesen csökkent, mégis közel egymillió munkanélkülije van ma Angliának, akiket a gyarmatokon meginduló normális termelő és fogyasztó élet tudna lecsapolni. A

2000 főnyi főmeg megostromolt egy floridai fegyházat, hogy meglincseljen egy gyilkost

(Newyork, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Floridában, Tampa városában tegnap 2000 ember megostromolta a fegyházat, hogy meglincseljen egy gyilkost, aki egy 5 tagú családot megölt. A rendőrség és a katonaság csak együttesen tudta a rendet helyreállítani és a tömeget szétszórni. Az összeütközésnek számos sebesült áldozata van.

A kormány erélyesen cáfolja a nemzeti kormány megalakításáról szóló híreket

(Bucuresti-Bukarest, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormányhoz közelálló „Politica“ című bukaresti lap mai számában arról ad hírt, hogy Bratianu és Averescu ma találkoztak egymással. Kormánykörökből nyert értesüléseink szerint a miniszterelnök kész meghallgatni a politikai pártok vezetőit a politikai problémák megoldása tekintetében. Hiottu udvari miniszter ma meglátogatta Averescut.

Ezzel a hírrel szemben a nemzeti kormány-nyal kapcsolatos hírekre vonatkozólag sürgöny érkezett Bukarestből a vármegyei prefektúrára, amely kategórikusan megcáfolja és liberális manővernek minősíti az összes idevonatkozó bukaresti híreket és lap tudósításokat. A hivatalos kommuniké jellegét magán viselő sürgöny szerint egy szó sem igaz abból, mintha Öfelsége

a pártok vezetőit magához rendelte volna és előttük annak az óhajának adott volna kifejezést, hogy a mai politikai konstellációkban szükségesnek látja egy nemzeti kormány megalakítását. Az Averescu-kormány továbbra is bírja nemcsak Öfelsége, hanem az ország bizalmát is és a kormánybukásról tendenciózusan forgalomba hozott hírek nem egyebek, mint közönséges kacskák. A prefektust felszólítja a belügyminisztérium arra, hogy ezt a kormány-cáfolatot az összes lapok vezetőivel közölje és ugyanakkor szólítsa fel arra, hogy a jövőben a legnagyobb fentartással fogadják és tartózkodjanak valótlan hírek közlésétől, amelyek csak arra alkalmasak, hogy az ország közvéleményét és nyugalalmát izgassák, illetve megzavarják.

A szovjet ellenőrzés alá helyezi az orosz kereskedelmi kirendeltségeket, hogy ne üzzenek kommunista propagandát

A londoni szakítás eredménye

(Berlin, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvából érkezett jelentések szerint a népbiztosok tanácsa szigorú rendeletet adott ki a kereskedelmi szovjetképviseltek fölötti ellenőrzésről. A jövőben a külföldön működő orosz kereskedelmi képviseltek, valamint a szovjetgazdaság egyéb szervei a politikai misszióvezetés ellenőrzése alá tartoznak. Az orosz követnek vagy politikai főlhatalmazással ellátott konzulnak joga van betekinteni az orosz kereskedelmi alakulatok minden irományába, azonfelül a kereskedelmi kirendeltségeknek fontosab kereskedelmi és gazdasági tranzakciókról állandóan referálniuk kell. A rendelet határozzon kijelenti, hogy a követ, illetve konzul az orosz tanácsköztársaság egyetlen politikai szerve ott abban az országban, ahová megbízatása szól. Az orosz követ tartozik különösképpen ellenőrizni, vajjon a kereskedelmi kirendeltségek szigorúan betartják-e azon országok törvényeit, amelyekben működnek. A követnek jogában áll azonnali hatállyal rendelkezni minden esetben, amikor a kereskedelmi képviseltek az ország általános politikájának, vagy törvényhozásának irányelvei ellen vétnek. Hatásköre azonban nem terjed arra, hogy befolyásolja a kereskedelmi kirendeltségek aktív és szakszerű föladatait.

A rendelet indokolási részében kijelenti, hogy a dekrétum kiadására a politikai missziók

és a kereskedelmi képviseltek között az utóbbi időkben surlódások fordultak elő, azonban beavatottak tudják, hogy a rendelet nem egyéb, mint a londoni események következménye.

A kommunista párt lapjai éles kirohanásokat intéznek azon angol körök ellen, amelyek miatt a szakításnak be kellett következnie. Hóhérok, gyilkosok, hamisítók — ezek a sztereotip kifejezések, amiket használnak ellenük. Ebben a szélsőségesen propagandisztikus stílusban állítják azt is, hogy a reakció a háborút akarja a proletárállam ellen. Az „Izvestija“ már mérsékeltbben ír, de megfenyegeti Kanaadát, amely szintén sietett követni Anglia példáját. „King miniszterelnök — írja az idézett újság — téved, ha azt hiszi, hogy megőrizheti Angliával szemben ártatlanságát és egyúttal üzleteket köthet a szovjetunióval. (Oroszország ugyanis vasárusükségletének nagyrészt Kanaadában fedezi.) Természetesen az ellenforradalom is mozogni kezd és új reményeket merit.“ Egyedül az „Ekonomszkaja Sin“ című újság tartja meg tárgyilagos hangját, de ez sem tartja kizártnak a háborus bonyodalmat.

— Mexikókan bojkott alá vették az Unió áruit. Mexikóból jelentik: Calles elnök elrendelte az Egyesült-Államokból érkező áruk bojkottját a mexikó-amerikai konfliktus likvidálásáig.

let
romániai
kik meg-
felelő jó
orok ter-
kér ezen
ársaság

nyilt s kitűnően
N uri panzio
kal, ezidén már
megnyílik.
külön étterem.
olgál, előjegy-
iné, Diciosan-

NUJT
APENGET
KÉSZÜL
SEL
LUXE
RE
CSOBB
TVEZEL

ak
DL
valóságos áldás
rű. Az egyetlen
at azonnal és tö-
it ezer köszönő-
ájás, legyen az
őrfédtség, lábak
sa után meg ne
riási előnye zsi-
llandó, nem igé-
be csak egyszer
sa azonnal meg-
ságát, úde, friss
vele, nem érzi,
épződésnek ele-
és a dagadástól.
a Podol minden
Egy doboz ára
apható minden
sziti Csanda
és, 3 doboz ren-
tól ovakodjunk

Leonardo da Vinci — vagy Szalay András?

Goldblatt amerikai műtörténész egy szenzációs, bár nem egészen újkeletű felfedezéssel, helyesebben feltevéssel lépett a kulturemberiség elé. Az amerikai műtörténész azt állítja, hogy Leonardo da Vincinek, a reneszánsz leghatalmasabb művészi és emberi egyéniségének legtöbb művét egy Szalay András nevű magyar festőművész festette, aki 25 évig volt tanítványa és barátja a mesternek, akire az egész vagyónát is ráhagyta. A tudós — állítólag — kétségtelen bizonyosságot nyert arról, hogy Leonardo da Vinci balkezese volt, amit már mások is megállapítottak róla. Ennek az állítólagos bizonyosságnak alapján az amerikai tudós aprólékosan megvizsgálta a nagy mester munkáit, amelyekből ötvenháromat Szalay Andrásnak tulajdonít. A tudós szerint Szalay András festette többek között a Borghese-palota híres Léda-képet, a Mona Lizát, (amely legvilágosabb műve Leonardónak), a szentpétervári Szent Anna képet, a Milanóban elhelyezett Keresztelő Jánost, a londoni női képmását, a Bacchusról és Krisztusról festett tanulmányt és sok más képet.

Az amerikai tudós által felfedezett szenzáció jelentőségéből már eleve sokat levon az a tény, hogy Carl Wörmann, a legmegbízhatóbb és legnevesebb európai műtörténész, műtörténetének negyedik kötetében szintén említést tesz arról, hogy sokan Szalay Andrásnak tulajdonítják Leonardó da Vinci képeinek jórészét. A kiváló műtörténész azonban kategorikusan megjegyzi, hogy ez az állítás egy kritikátlan kornak terméke, amely kevéssé tudta mérni azt az emberi nagyságot, amely Leonardo da Vinci tulajdona volt s amely ezt a nagy, hatalmas egyéniséget nemcsak korának legnagyobb festőművészevé tette, hanem ugyyszólván a modern fizika és természettudományos világszemlélet ősapjává is.

A Leonardo da Vinci szerzőségét kétségbevonó műtörténeti megállapítás nem áll elszíntelen a művészettörténelemben. Számos irodalomtörténész valóságos harcra folytatott egymással annak érdekében, hogy bebizonyítsa például, hogy Shakespeare műveit nem Shakespeare, hanem lord Bacon írta, viszont az irodalomtörténészek egy másik csoportja amellettt történelmi tényként, hogy a nagy tragédiák szerzője tényleg William Shakespeare, a szegény, nyomorgó színész volt.

Általában a rendszerint meddő irodalmi és művészettörténelmi vitázók szívesen vetnek felszínre ilyen problémákat, néha jóhiszeműen, néha kimondottan azzal a céllal, hogy ezáltal magukra tereljék a figyelmet. A legtöbb esetben természetesen csak hipotézisekkel dolgoznak, mert egészen pozitív bizonyítékokat rendszerint nem tudnak produkálni. Csak nemrégiben történt meg, hogy egy irodalomtörténész Flaubert-t vádolta meg azzal, hogy a Madame Bovary című világhírű regény egész témakörét Goncsarovtól plagizálta, holott nagyon valószínű, hogy Flaubert a maga korában talán csak hírből, vagy még hírből sem ismerte Goncsarov irodalmi munkásságát.

A magyar irodalomban is lezajlott nem is olyan régen egy, a fentiekhez hasonló irodalomtörténeti per. Thaly Kálmán, a kuruc-költészet termékeinek nagynevű gyűjtőjét vádolták meg azzal, hogy a kurucdalok legnagyobb részét ő maga írta. Ez a vád bármennyire csak hizeleg Thaly Kálmán tehetségének és van is valami valószínűség a vád helyessége mellett, mégsem egészen bizonyítható, mert a vádat Thaly Kálmán halála után dobták a közvéleménybe, anélkül természetesen, hogy pontosan bizonyítani lehetett volna.

Kétségtelen azonban, hogy amennyiben Goldblattnak, az amerikai történetésznek tényleg igaza volna és Leonardo da Vinci műveinek nagyrészét mégis Szalay András festette volna: ez sem volna le semmit Leonardo da Vinci művészi és emberi nagyságából, mert hiszen éppen az a körülmény, hogy Leonardo da Vincinek tanítványai voltak, még pedig olyan zseniális tanítványai, mint Szalay András, az bizonyítja, hogy benne ezek a tanítványok a hatalmas mestert tisztelték, akitől művészetüknek titkát lesték el. Különben is Leonardo da Vinci alkotásainak egy nagyrészét és legérték-

sebbjét akkor alkotta, amikor még nem vette körül a tanítványok serege és működését bárki ellenőrizhette Firenzében vagy Milanóban, ahol univerzális tehetségével résztvett a hatalmas székesegyház építésében és ahol Sforza Ferencnek, a milánói dinasztia alapítójának nagy lovasszobrát is megmintázta.

Tudvalevő az is, hogy Leonardo da Vinci korának legnagyobb fizikusa és matematikusa volt és természettudományos megfigyeléseit 16 kötetben hagyta hátra. A modern természettudományos világszemlélet nagyon sok tételének felfedezése tapad az ő nevéhez, amelyet mindmáig nem döntöttek meg újabb tudományos elméletek. Mindezek mellett korának legnagyobb mérnöke is volt Leonardo, aki a kairói szultán udvarától Ferenc francia császár udvaráig becézett és szívesen látott vendége volt a fejedelmi udvartartásoknak. Leonardo da Vinci volt az, aki először figyelte meg tudományos szempontból a madarak repülését és ennek alapján repülőgépeket akart konstruálni.

Olyan hatalmas s csak a reneszánsz titáni embertípusaihoz mérhető egyéniség volt tehát, akinek nagyságát semmiféle műtörténeti „felfedezés” nem tépázhatja meg, még abban az esetben sem, ha tényleg igaz, hogy a neki tulajdonított festmények egyrészt egy Szalay András nevű magyar festőművész alkotta.

Amennyiben Goldblatt felfedezése mégis valóban bizonyulna — ami végeredményben egész pozitíven sohasem lesz bizonyítható — ez csak azt jelenti, hogy a magyar festőművész

Felelőtlenül elemek súlyosan inzultálták saját lakásában dr. Dienes Lászlót, a »Korunk« szerkesztőjét

(Cluj-Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délután példátlanul álló támadásban volt része dr. Dienes Lászlónak, a »Korunk« című tudományos szemle felelős szerkesztőjének. Dienes dr., aki az erdélyi újságíró-társadalom közbecsülésben álló tagja, a délutáni órákban Majális-ucca 47. sz. lakásán kéziratát rendezte, amikor hat óra tájban két jólöltözött fiatalember kopogtatott be szobájába. A fiatalemberek a »Korunk« egyik régi száma iránt érdeklődtek. Dienes dr. gyanútlanul megfordult, hogy megkeresse a kért számot, amikor az egyik fiatalember

hátról egy bottal szó nélkül fejbe-vágta.

Dienes az erős ütéstől megtántorodott, szembefordult támadóival, de ebben a pillanatban még őt fiatalember rontott be a szobájába és a szerkesztőt, akinek fogalma sem volt arról, hogy minek köszönheti a támadást,

revolverrel fenyegették meg, majd a pamlagrateperték és ütni-vern kezdték.

Az inzultált szerkesztő kétségbeesetten kiáltott segítségért, mire a támadók anélkül, hogy a merénylet tulajdonképeni okára a legkisebb célzást is tették volna, kerekét oldották.

Dienes László dr., akinek az elszenvedett lakásértéssel kapcsolatos merénylet miatti felháborodásánál csak meglepetése volt nagyobb, ma délelőtt feljelentéssel fordult a rendőrhatalóságokhoz. Dienes dr. teljesen érthetetlenül áll a támadással szemben, mert újságírói és közéleti működésében soha politikával nem foglalkozott és lapjában is kizárólag tudományos és kulturális irányú tevékenységet fejtett ki.

Néhány héttel ezelőtt az egyik kolozsvári antiszemita lapban ugyan kampány indult Dienes dr. és felesége, dr. Götz Irén, a kolozsvári egyetem magántanára ellen, de ez a támadás abból a hamis alaplóból indult ki, hogy Dienes és felesége is zsidók. Minthogy azonban Dienes és felesége sohasem voltak zsidók,

valószínűtlen, hogy a támadás antiszemita célzattal történt volna.

Az Erdélyi és Bánati Kisebbségi Újságíró Szervezet ma délelőtt a Dienes Lászlót ért brutális támadás hatása alatt elnöki tanácsi ülésre ült össze, amelyről az alábbi kommunikét adta ki: „Az Erdélyi és Bánati Kisebbségi Újságírók Szervezete mély megdöbbenéssel értesült arról a brutális támadásról, amely Dienes László dr.-t, a »Korunk« szerkesztőjét tíz felelőtlenül egyén-részeről fényes nappal, saját otthonában érte.

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Buzsán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fényes sétányok, kirándulóhelyek Naponta tér-és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare

minden bizonnyal Leonardo da Vinci nagy szellemétől áthatva és megittasulva, szintén egyike volt a reneszánsz tehetségekben túlságosan is gazdag, pompás emberpéldányainak, aki nemhogy lerontaná Leonardo da Vinci nagyságát, hanem még inkább aláhangsúlyozza. Es végül is: a mű a fontos s nem az, hogy ki alkotta a művet. Az emberi nagyság iránt táplált szeretetünk és hódolatunk végeredményben mindig az alkotásnak szól s csak az alkotáson keresztül az alkotónak. Mert az alkotó halandó s a mű örök. Bárki festette légyen tehát a Szalaynak tulajdonított képeket, a hódolat a képek festőjéi iránt, hívták légyen Szalay Andrásnak, vagy akárki másnak.

A szervezet elnöki tanácsa nyomban összeült és a következő határozatot hozta:

Az Erdélyi és Bánati Kisebbségi Újságíró Szervezet megállapítja, hogy a dr. Dienes Lászlót ért revolveres merénylet a leg súlyosabb természetű inzultus nemcsak dr. Dienes László személye, de az újságírói toll szabadsága és az állam és a társadalom jogrendje ellen is. Elhatározta továbbá, hogy a legteljesebb megtorlást követeli a támadásokkal szemben és ezért távirati uton fordult Goga Octavian belügyminiszterhez, valamint az országos testvérújságíró szervezetek vezetőségéhez, egyben küldöttségileg kéri fel Crenian Aurél kolozsvári rendőrprefektust, hogy a legsürgősebb nyomozást vezesse be a felháborító merénylet tettesének kinyomozása és a büntető igazságszolgáltatás kezére adása végett.

Az elnöki tanács határozatából kifolyólag az újságíró szervezet küldöttségileg kereste fel Crenian Aurél kolozsvári rendőrprefektust, aki kijelentette, hogy a legteljesebb felháborodással értesült a merényletről és a legszigorúbb nyomozást vezette be.

Crenian rendőrprefektus annak a véleményének is kifejezést adott, hogy a támadást aligha diákok követték el, mert a diákság hivatalos vezetői több ízben jelentették ki, hogy azokat a társaikat, akik egyéni akciókban vették részt, kizárják az egyesület kebeléből.

20%

árleszállítás mellett fest, tisztít, mos a

„CRISTAL“

gőzmosó-, vegytisztító- és kelme-festő-gyár. CLUJ Telefon 500.

Az ország nagyobb városaiban képviselve

Piöközetek: Calea Regele Ferdinand 132.
Piata Mihaiu Viteazul 4.
Str. N. Jorga 2.
Str. Regina Maria 9.
Calea Motilor 49.

Jorga
kelme
gyapju fel
selyem fel
fe.
Vezérkép
IS KOF
Eucare

Június 1—1

Erdély zsidóság

Palesztina felépítési szakaszában és a szandán áll helyén a Hivja a zsidó ifjuság. Ezren és ezren soraiba és vállalták készület, amely majdán a palesztin seregbe lépve, rész sulyos gondjaiból azokkal, akik már munkában.

Palesztinának munka menete, külbizonyították, hogy ereje és a szervezet teremtheti meg a zsidó nemzetet és egész az ő munkájuk lehaj kulturális, szociális, gazdasági.

A Hechaluc próbált chalucot a legutóbbi munkásságában 8692 kibucokban van országban mind van szükség. Szilveszter bevándorlás az általános bevándorlás sőt az országgal produktív építéssel.

A Chalucserviz kell lennie. Nem hatását, neki mindtatnia kell nevelővándorlásra kész ut.

A Hechaluc előamelyek nagy anykövetelik azt a zsidóben egyszer fordult hogy segítségét kéjjaira, az oradea-marencia határozata Nemzeti Szövetség hagyásával június nyilvánítjuk. Amig

Blatt

szervezet már évek dolgozik a chalucorüen berendezett tot képezett ki, a galom, főleg anyag gyermekcipőit jár.

A mozgalmat és eredményes kikeha megteremtjük a nek segítségével álló és az országésságot 1—2 év m előkészíteni az munkára. Addig kell fejleszük és mely chalucok ki egy új csoportot

Jacobus
kelmefesték
 gyapju felgyapju gyaplo
 selyem felselyem kelmek
 festesere
 Vezérképviselő Romániában
IS KOFFLER & Co
 Bucarest Oituz N°5

Junius 1—14-ig: Chaluc-hét

Erdély zsidóságához!

Palesztina felépítésének ezen korszakalkotó szakaszában és a súlyos válság közepette szilárdan áll helyén a Hechaluc-Világszervezet és felhívja a zsidó ifjúságot a Hachschara-ra.

Ezen és ezen álltak be eddig a chalucok soraiba és vállalták a nehéz munkát és felkészülést, amely képessé teszi őket arra, hogy majdan a palesztinai munkásság fegyelmzett seregébe lépve, részt kérjenek az országépítés súlyos gondjaiból és megosszák a felelősséget azokkal, akik már évek óta benne állanak a munkában.

Palesztinának fejlődése és az országépítőmunka menete, különösen az elmúlt évben bizonyították, hogy csak a chalucmozgalom ereje és a szervezett munkásság hősi kitartása teremtheti meg a zsidó falunak és zsidó városnak nemzeti és egészséges szociális életét. Csak az ő munkájuk lehet alapja az ősi hazában egy új kulturális, szociális és politikai berendezkedésnek.

A Hechaluc már eddig is nagyszámu ki próbált chalucot adott az épülő országnak. A legutóbbi munkásszámlálás szerint jelenleg Palesztinában 8692 chaluc van, akiknek 38%-a kibucokban van megszervezve. Azonban az országban mind újabb és újabb tartalékokra van szükség. Szüksége van a chalucok megszervezett bevándorlására, amely mint kísérője az általános bevándorlásnak, összekötözi azt bennsőség az országgal, szervezi, szabályozza és a produktív építőmunkának megszabja az irányát.

A Chalucszervezetnek állandóan késznek kell lennie. Nem szabad megéreznie a krízis hatását, neki minden körülmények között folytatnia kell nevelőmunkáját és szervezni a bevándorlásra kész újabb csoportokat.

A Hechaluc előtt nagy feladatok állanak, amelyek nagy anyagi eszközöket követelnek és követelik azt a zsidó közösségtől. Minden évben egyszer fordulunk Erdély zsidóságához, hogy segítségét kérjük a Chalucszervezet céljaira, az oradea-marei hetedik cionista konferencia határozata alapján. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottságának jóváhagyásával június első két hetét chaluchétnak nyilváníjuk. Amíg a nagyromániai Hechaluc-

Blatt harisnyái
 legolcsóbbak — Cluj

szervezet már évek óta a legjobb eredménnyel dolgozik a chalucnevelés terén és két nagyszeműen berendezett farmon számos chaluc csoportot képezett ki, addig Erdélyben a chalucmozgalom, főleg anyagiak híján még mindig csak gyermekcipőt járja.

A mozgalom fejlődése, a chalucok szakszerű és eredményes kiképzése csak úgy válik lehetővé, ha megteremtjük az erdélyi Chalucalapot, amelynek segítségével az Erdélyben is rendelkezésre álló és az országépítésre kiválóan alkalmas ifjúságot 1—2 év múlva saját farmunkon tudjuk előkészíteni az Erec Jisráélben reájuk váró munkára. Addig is a dobokai települet ki kell fejleszük és a lónyai mintagazdaságon, mely chalucok kiképzésére ideálisan alkalmas, egy új csoportot kell beállítsunk.

Ezeknek a feladatoknak a megoldásához kérjük Erdély zsidóságának erkölcsi és anyagi támogatását. Nem áll más ut rendelkezésünkre, nincs más mód a szükséges összegek összegyűjtésére, csak a chaluchét, amelynek gyűjtési eredménye egyedüli forrása a chalucalap megteremtésének és gyarapításának. A zsidó ifjúság produktív életre való nevelése, a chalucok káderjének növelése, amely egyuttal a legbiztosabb garanciája az országépítés sikerének, nem lehet közömbös egy zsidóra nézve sem. Számítunk rá, hogy minden zsidó teljesíteni fogja ebbeli kötelességét, propagálni fogja a Hechaluc gondolatát, mely úgy zsidó, mint általános

emberi szempontból egyaránt nagy és rendkívüli, segíteni fogja az anyagi eszközök megteremtésében, hogy az erdélyi chalucmozgalom is méltón sorakozzék az erdélyi cionista munka többi ágához.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintézőbizottsága, Az Erdélyrészi Központi Chalucbizottság, Barisszia Hitachduth országos szervezet, Aviva Hitachduth országos szervezet, Ezra Zsidó Főiskolai Hallgatók és Intellektuelek Egyesülete, Ezra Hapból, Ceiré és Ceiroth Mizrachi, Sómér és Somra-csapatok országos vezetősége.

Megkezdődött az országos automobil-turaverseny

Junius 3-ikán délután futnak be Kolozsvárra a versenyzők

(Cluj-Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Május 2-ikán kezdődött meg a Királyi Román Automobil Klub hatodik nemzetközi turaversenye Románia területén. A versenyen a politikai, gazdasági, kulturális, társadalmi és sportélet előkelőségei vesznek részt. A start hétfőn délelőtt volt Bukarestben, ahonnan a versenyzők a Balcic—Galac—Csernovitz utirányt követve, Kolozsvárra június 3-ikán fognak befutni. Ezen az etapon Marosborgó községnél lép be az utvonala a kolozsvári Automobil Klub területére, amelyen a versenyzők érinteni fogják Borgóprund, Beszterce, Sajómagyaros, Bethlen, Rettég, Cusdriara, Dés, Szamosújvár, Nagyiklód és Apahida községeket, amelyekben egy homokos, vagy az utstenn áthozódó meszelt sáv, ezeknek hiányában pedig a forgalmi rendőr fogja az autók utasainak az utirányt megmutatni.

Megérkezés Kolozsvárra

Kolozsvárra június 3-ikán délután három óra körül fognak befutni a versenyzők Apahida felől, a Honvéd-utcán át a Mária királyné-ut 16. számig, ahol a kolozsvári Automobil Klub székébe van. Ennél a startnál a klub megbizottja fogja az érkezéseket jegyezni. A versenyzőket külön bizottság fogadja, amelynek tagjai a következők: Jon Anasztasiu tábornok, Papp Danila tábornok hadtestparancsnok, dr. Mihali Tivadar volt miniszter, dr. Calutiu Martian vármegyei prefektus, dr. Osvada Vasile polgármester, dr. Metes Péter országgyűlési képviselő, dr. Fabius Stefan ügyvéd, dr. Blankenberg Ferdinand ipartügyi vezérfelügyelő, dr. Bianu Jenő állambiztonsági vezérfelügyelő, Hoiescu Nicolae mérnök, Hossu János vasuti üzletvezető, gróf Teleki Géza, Oprescu Mihail ezredes, gróf Teleki Artur, dr. A. Radulescu és dr. báró Rudnányzky János.

Az Automobil Klubból az autókat a 32-ik haubic-ezred kaszárnyájába viszik, ahol a versenyzők megkapják az elszállásolási jegyeket is. A gép-

Blatt harisnyái
 a legjobbak — Cluj

kocsik benzin és olajellátása ugyancsak a kaszárnya parkjában fog megtörténni. Az automobilparkban a versenyzők részére magánautók és fogatok állanak rendelkezésre, amelyek a cserkész-centurio tagjainak kísérete mellett szállásukra viszik őket. Este társasvacsora lesz a Newyork éttermében. Másnap, június 4-ikén a versenyzők ellátása a Newyorkban, a Lidé-étteremben és a Czell-söröcsarnokban történik individuálisan.

Hegyi-verseny a Feleki-tetőn

Junius 4-ikén hegyi-verseny lesz a Feleki-tetőn. A hegyi-versenyen kolozsvári versenyzők is részt vehetnek,

akik harmadikán délelőtt 10 órakor be kell, hogy mutassák kocsijukat a 32. hegyi tüzérezred kaszárnyájának udvarán. Az autók éjszakára ott is maradnak. Másnap reggel nyolc órakor a kocsikat az egyetemi klinikák mérlegházában megmérlik, onnan pedig a Jókai-utcán, a Fütéren, a Mária királyné-uton keresztül Vajda Sándor volt miniszterelnök palotája elé hajtattak és ott startoltak a hegyi-versenyre. Délelőtt tíz órakor veszi kezdetét a selejtező verseny a Feleki-tetőn, a 153.800-as kilométer-kötől a 158.800 kilométer-köig terjedő, vagyis 5 kilométeres utvonalon. Ezen az utrészen

a forgalom délelőtt fél 10-től déli 12 óráig tilos lesz. A gyorsasági versenyben csak az a három kolozsvári kocsi vehet részt, amely a selejtezőben a legjobb osztályozást nyerte.

A sebességi verseny délután 2 órakor veszi kezdetét. Mindegyik kocsi, miután a pályát befutotta, beérkezési sorrendben a Torda felé vezető uton fog sorakozni. A gépkocsikat csendőrök fogják őrizni. A közönség autót és kocsijait másutt fogják elhelyezni. A hegyi-verseny befejezése után a versenyautók visszakerülnek a 32. hegyi tüzérezred udvarára. A hegyi-verseny alkalmával úgy az indulásnál, mint az érkezési pontnál büffe lesz a versenyzők és a közönség részére felállítva. A 153.800-as kilométerkö által határolt utvonalon

lovakfogatok csak déli 1 óráig, automobilon pedig félkettőig haladhatnak át Torda felé.

Kolozsvár felé viszont a forgalom kocsik és szekerek részére félegy után, automobilon részére pedig félegy után tilos lesz, nehogy balesetek fordulhassanak elő. Verseny után, amelynek győztesei az Erdélyi Kupa, a Jahoda-kupa, a Feleki-díj és az aranyérem díjat kapják meg, visszatérnek a városba vacsorázni.

Torda—Marosvásárhely—Brassó

Junius 5-én reggel az országos tura résztvevői folytatják utjukat Torda, Aranyosgyéres, Marosludas, Marosvásárhely, Kibéd, Szováta, Parajd, Gyergyószentmiklós, Csikmadaras, Csikszereda, Tusnád, Sepsiszentgyörgy és Brassó felé. Marosvásárhelyen a városi vámnál fehér zászló jelzi a benzinfelvételi helyet, míg az étkezési helyen vörös zászló lesz. Gyergyószentmiklóson benzinkerakot várja a versenyzőket. A benzinelátási helyet egy kilométernyi távolságban felállított két fehér zászló jelzi. Étkezés a város vendéglőjében lesz.

Brassóba a délutáni órákba futnak be a versenyzők.

Az érkezési start a Ferdinand király bulevardon, a Leonida-raktár előtt lesz, ahonnan az autókat a lovassági iskola udvarán fogják elhelyezni. Ugyanott osztják ki majd az elszállásolási jegyeket is, ahonnan cserkészek fogják a versenyzőket a lakásukra vezetni. Brassóból június 6-án reggel utaznak el a versenyzők Cristian, Bran, Campulung, Pitesti, Fundata és Butimany helységeken keresztül Bukarest felé.

— Csökkent az angol munkanélküliek száma. Londonból jelentik: A legutolsó angol statisztika szerint a munkanélküliek száma 978.000, a legalacsonyabb szám 1920 óta.

KÉRJEN MINDENUTT
 „PIERRE” BOROTVAPENGET
 TISZTA SVÉDAGÉLBOL KÉSZÜL
 EZÜST ÖTVÖZÉSSEL
LA LAME DE LUXE
PIERRE
 LEGJOBB * LEGOLCSÓBB
 A VILÁGMARKÁK KÖZÖTT VEZET!

szvény és
 ellen
 Bizusán (Büdös-
 gybányai vonal)
 élepen. Kényelmes
 olcsó keresztény
 pihenőhely, feny-
 yek Naponta tér-
 vosi felügyelet.
 eptember 15-ig
 aményes árak. Elő-
 ai fürdőigazga-
 anda-Mare

o da Vinci nagy
 gittasulva, szintén
 ehetségeken tulsá-
 emberpéldányainak,
 Leonardo da Vinci
 ob aláhangsulyozza.
 tos s nem az, hogy
 peri nagyság iránt
 tunk végeredmény-
 zól s csak az alko-
 Mert az alkotó
 ki festette legyen
 ott képeket, a hó-
 meg, hívták legyen
 rki másnak.

**lálták
 zlót,**

yomban összeült és
 a:

Kisebbségi Ujság-
 hogy a dr. Die-
 merénylet a leg-
 ltus nemesak dr.
 ltus az ujságitói toll
 e a társadalom jog-
 a tovább, hogy a
 a tamedások-
 rateli a fordult
 rati uton fordult
 zterhez, valamint
 y szervezetek ve-
 ttségileg kéri fel
 rendőrprefektust,
 nozást vezesse be
 tescinek kinyomo-
 zolgálatás kezére

atából kifolyólag
 ségileg kereste fel
 dörprefektust, aki
 ob felháborodással
 egszigorubb nyo-

annak a vélemé-
 hogy a támadást
 ert a diákság hi-
 ntették ki, hogy
 i akciókban ven-
 ilet kebeléből.

o
 sztit, mos a
AL
 kelmefestő-
 Telefon 500.

képvisele

mand 132.
 zul 4.

9.

Amnesztiát bocsátanak ki Csehszlovákiában az elnökválasztás alkalmából

PRÁGA, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton ült össze az elnökválasztás után először a minisztertanács. Több fontos kérdés között, amelyek az elnökválasztással kapcsolatban szóba kerültek, a minisztertanács tárgyalás alá vette az igazságügyminiszter előterjesztését, amelyben az elnökválasztás alkalmából a minisztertanács javasolja valamennyi politikai bűnös megkegyelmezését. A javaslatot a minisztertanács elfogadta. Információnk szerint az amnesztia valamennyi pártállású politikai bűnösre vonatkozik és azok is, akik már büntetésüket töltik, valamint azokra, akik el vannak ítélve, de büntetésüket nem kezdték meg. Azoknak a perét, akik ellen eljárás van, de még nem került tárgyalásra ügyük, törülni fogják. Illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy az amnesztia csak politikai bűncselekményekre vonatkozik, de semmiesetre sem személyelleni rágalomra vagy magánbecsületértésre. Ezek a bűncselekmények nem esnek amnesztia alá.

A francia fascista vezére nem akarja megkezdeni börtönbüntetését

Páris, június 1. Körülbelül másfél évvel ezelőtt Páris nagy szenzációja volt az a titokzatos eset, amikor Leon Daudet, a francia szélső nacionalisták vezérének tizenhárom éves Philip fiát halva találták az „Action Française” szerkesztősége előtt.

Leon Daudet annak idején ellenfeleit gyanúsította a bűntény elkövetésével és ilyen irányú szigorú vizsgálatot követelt a rendőrségtől. A rendőrség széleskörű nyomozást indított, de egyáltalában nem tudott olyan bizonyítékokat találni, amik a gyilkosság mellett szóltak volna. Legvalószínűbbnek látszott, hogy a fiatal Daudet öngyilkosságot követett el és a rendőrségi nyomozás aktáit is azzal zárták le.

Azonban Leon Daudet nem törődött bele a dolgok ilyen elintézésébe és lapjában heves

kampányt indított most már a rendőrség ellen, amelynek embereit azzal gyanúsította meg, hogy kompromittálni akarják őt és ezért a nyomozást más irányba terelte és ilyen módon bűnrészesévé vált a gyilkosoknak. A rendőrség vezetője Leon Daudet ellen rágalomra és perre indított, amelynek során a rágalomozás publicistát öthónapos fogházbüntetésre ítélték.

Daudet a semmitőszéknél megfélemberte az ítéletet és revíziót kért. A semmitőszék most visszautasította az újrafelvételi kérelmet és Daudet büntetése jogerőssé vált. Az ügyészség felszólította az elítéltet, hogy jelentkezzen fogházbüntetésére. Daudet most az „Action Française”-ben kijelentette, hogy nem jelenik meg a fogházban.

Csangkajsek kibékült a hankai kormányral és egyesült erővel nyomul Peking felé

London, június 1. A Sanghajból érkező legutolsó hírek megerősítik az eddigi jelentéseket, amelyek szerint a délkinai csapatok az egész vonalon előnyomulóban vannak észak felé és immár komolyan fenyegetik Pekinget. Csangkajsek csapatai állandóan tért nyernek Anvei tartományban. Csangkajsek maga is átkelt a Jangcesekiangon és csapatainak operációit személyesen vezeti Peking ellen. Dallin orosz tábornok a „British United Press” pekingi tudósítója előtt nyilatkozott, hogy a délkinai kormány feladta eddigi nézeteltérését és egyöntetű eljárásra egyesült. Csangcsolin örülhet, ha sikerül neki a Jangcesekiangig előretolt csapatait egyáltalán megmenteni és Mandzsuriába visszavonni.

Páris, június 1. Az Indo Pacific távirati ügynökség jelenti Pekingből, hogy a nankingi kormány a nacionalista csapatok kommunista szárnyának vezérévé Feng-Jü-Sziang tábornokot nevezte ki. Ez annak a körülménynek bizonyítéka, hogy a Csangkajsek vezetése alatt álló mérsékelt nacionalisták ismét együttműködnek a szélső nacionalistákkal.

Egy volt erdélyi tanító érdekes bigámia-pöre a pestvidéki törvényszéken

Akire egyik felesége sem haragudott, sőt az egyik önként lemondott jogairól. A bíróság felmentette a tanítót

(Budapest, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pestvidéki törvényszéken érdekes bigámia-pört tárgyalt ma a bíróság. Barabás Mózes, volt csikszentkirályi tanító a háború első napjaiban bevonult katonának és az összes harcatereken végig küzdve a háborút, végül is szerb fogságba jutott, ahonnan az olasz-francia gyarmatokra deportáltak.

1922-ben került vissza Magyarországra, ahonnan ide, Erdélybe jött, hogy családját felkutassa. Csikszentkirályon azt mondták neki, hogy felesége Kolozsvárt vállalt alkalmazást, még 1921-ben.

Barabás Mózes Kolozsváron arról értesült, hogy kisleánya kilenc esztendőskorában vörhenyben elhunyt, meghalt édesanyjáról pedig semmit sem tudnak. Feleségéről pedig azt mondták, hogy nyomaveszett, valószínűleg öngyilkos lett.

Barabást közben kiutasították Erdélyből, mire a magyar külügyminisztérium utján kutatott felesége után. Hónapok után a külügyminisztériumtól azt a választ kapta, hogy felesége valószínűleg meghalt.

Barabás Mózes pár hónap múlva egy pestkörnyéki iskolában vállalt állást, ahol megismerkedett K. Margit tanítónővel, akit rövidesen feleségül is vett. Két esztendőig élt zavartalan házasságot, amikor arról értesült, hogy felesége a szófiai magyar egyesületben titkárnő.

Barabás ekkor feljelentést tett önmaga ellen bigámia címén és feljelentésében arra kérte a bíróságot, hogy tegyen igazságot ebben az ér-

dekes ügyben, amelynek felidézésében neki nincs közvetlen szerepe, mert jóhiszeműen cselekedett.

A mai tárgyaláson megjelent Barabás Mózes mindkét felesége. Az elnök kérdésére mindkét asszony kijelentette, hogy nem kívánja Barabás Mózes megbüntetését, sőt a második feleség kijelentette, hogy önként lemond házastársi jogairól.

A bíróság, miután meggyőződött Barabás Mózes jóhiszeműségéről, arról, hogy mindent megtett felesége felkutatására, felmentette a tanítót a bigámia vádjáról.

Üzletkönyvek
hitelesítve BOROS papirkereskedésben

Megyeiképviseleket keres
magas jutalékkal biztosító intézet.
Csakis kaucióképes

szakemberek referenciákkal és személyi adatokkal felszerelt ajánlatukat küldjék be az Express-irodához, Cluj, Calea R. Ferdinand 23.

„Franck”

Ezt a szócskát mindig hozzá kell fűznie akkor, amikor Ön a valódi Franck kávépótlékot kívánja... Miért?... Hogy mást ne kapjon!

Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre, a „kávédarálóra”.

Bialik és Schalom Asch vitája a palesztinai nyelvkérdésről

Jeruzsálemből jelentik: A Palesztinában tartózkodó Schalom Asch és Chaim Nachman Bialik érdekes eszmecsere folytatott a palesztinai nyelvkérdésről, amely az ország sajtóját és közéletét élen foglalkoztatja.

Bialik annak a véleményének adott kifejezést, hogy abban az esetben, ha a héber nyelvet nem vezetnék be kiméletlen szigorral az iskolákban és az életben, akkor a palesztinai nyelvkérdés nem éleződne ki erre az alternatívára: héber vagy jiddis, hanem a kérdés így alakulna: érvényesüljön a héber, vagy pedig az angol nyelv. A zsidók közül, akik az országban élnek, harminc-negyven százalékban vannak olyanok, akik soha egy jiddis szót nem hallottak és nem beszéltek. Ezek közé tartoznak a jemeniták, a szefardok, a Kaukázusból elszármazott zsidók, a bokharaiak, a marokkóiak, a németek, az angolok és amerikaiak. Ha eltekinünk attól, hogy a héber nyelvet uralkodóvá tegyék az országban, akkor abból a jiddisnek semmi haszna nem lesz, mert a zsidók ebben az esetben minden buzgalommal a másik uralkodó nyelvre, az angolra vetnék magukat, amelyből sok tekintetben nagyobb hasznot biztosítanak maguknak, mint a jiddisből. A jiddis elleni bojkottról azonban szó sem lehet. Egyébként meg van győződve arról, hogy legkésőbb hatvan esztendő múlva a jiddis nyelvből, mint népnyelvből, nagyon kevés fog létezni. Ez a fejlődés nem függ a mi akarunktól, az élet a galutban sokkal erősebb a mi akarunktól.

Schalom Asch ezzel szemben azt vitatta, hogy a jiddis nyelv fejlődésben van és valószínűleg hosszúéletű lesz. A galut-országok élete nem olyan, hogy abból a jiddis nyelv eltűnésére lehessen következtetni. Amerikában, Lengyelországban és Oroszországban most új jiddis-iskolák működnek. Igaz ugyan, hogy a zsidók között mindenütt erős mozgalom észlelhető, amely odairányul, hogy a zsidóság az államnyelvet sajátítsa el és alkalmazza az életben. Asch kizártnek tartja, hogy a Palesztinán kívül élő zsidók visszatérjenek a héberhez, mint népnyelvhez. Ami Palesztinát illeti, Asch beismeri, hogy a héber nyelv itt nagy hódítást végzett. Elismeri, hogy Palesztinában a zsidók nyelve nem lehet más a hébernél, de úgy véli, hogy a jiddis nyelvnek is érvényesülési teret kell hagyni.

Asch egy érdekes epizódot mondott el Bialiknak írói pályája első idejéből.

— Husz évvel ezelőtt Varsóba jöttem és kiadót kerestem. Itt két emberrel ismerkedtem meg: a palesztinai cionista iskolaüggyek vezetőjével, dr. Lurjával, a héber nyelv legkimagaslóbb harcosával és Litwakovval, aki Oroszországban a jiddis nyelv érdekében harcolt és a héber nyelvet valósággal üldözi. Képzelve, akkor Lurja nagyon rábeszélte, hogy csak jiddis nyelven írjak, mert ez az egyetlen helyes nyelv, amivel zsidó író élhet, míg Litwakov egyre arra kapacitált, hogy héberül írjak, mert ez az a nyelv, amelyet a zsidó nép a közeli évtizedekben beszélni fog.

a komm Anglia flottát Balfour

Moszkva, június 1. cionálé májusi ülés volt hadügyi népb ellenzék élére állt pártvezetőséget, az novjev ellen. Trotsk a párttól, hogy Trotskijnek erre vonatkozó javaslatát az és olyan határozat

amelynek értelmében a komm

A kommunista valókhoz intézett a kínai forradalom politikájáról és hogy Trotskij és kommunista párt Trotskij másod

Bezár

A romániai alk

Cluj-Kolozsvár, sítójától.) Ma reggeltől plakátok jelent napi érdeklődést vátegeiben. A plakát Szövetsége bocsátott fel, amely a feladatát súlyosított mint arról, hogy a serakoztatva, vissza jai közül kiszabadul ifjakat egy olyan s alább is a köztudat boldogulásra legköze kereskedelmi szakm ság tulzsfoltnak és larál és ezért felhív gyermekeiket ne adj

Övököd

A felhívás, amely szól:

„Felhívás a s...
Az iskolai év be felmerül a kérdés, a menjen az iskolából. Alkalmazottak Szöve dolgozó kereskedelmi lalja, felhívja a szül gyermekeiket kereske bizonytalan jövőt, a jelenti számukra.

A kereskedelmi sok a munkanélküli, pedig szintén nagy hogy a cégek szives ingyen munkaerőhöz idő letelt, a fiatal s a szolgálatból, nem sorsa. Így kerülnek most felszabadult a ségbe, a nyomorúság kedni, mivel még nem rendelkeznek, a ingyenmunka után foglalkozást.

A kereskedelmi sításra sem gondolha zott viszonyok ezt te

MAGYAR SZÍNHÁZ MOZGÓ

Trozkijt és egész táborát a kommunista párt árulónak nyilvánította

Anglia flottatüntetést rendez az északi államok kikötőiben Oroszország ellen.
Balfour szerint Anglia presztízsenek kedvez a diplomáciai szakítás

Moszkva, június 1. A kommunista internacionálé májusi ülésén Trozkij, a szovjet volt hadügyi népbiztos, nyíltan a kommunista ellenzék élére állott és élesen megtámadta a pártvezetőséget, amely önkényesen járt el Zinovjev ellen. Trozkij nagy beszédben követelte a párttól, hogy Zinovjevet és Radeket engedje ismét résztvenni a pártvezetőség munkájában. Trozkijnak erre vonatkozó és benyújtott határozati javaslatát azonban a többség leszavazta és olyan határozatot fogadott el,

amelynek értelmében őt és egész táborát a kommunista párt árulónak nyilvánítja.

A kommunista internacionálé az orosz alattvalókhöz intézett határozatában megemlékszik a kínai forradalomról, Angliának szovjetellenes politikájáról és felszólítja a pártvezetőséget, hogy Trozkij és Zinovjev követőit zárják ki a kommunista pártból.

Trozkij másodszer is felszólalt a kommu-

nista internacionálé ülésén, kijelentve,

hogy a Szovjet-Unió alapjait megrendítettnek tekinti,

amelynek egyedüli oka a pártvezetők önkényuralma. Kijelentette végül, hogy őt megfélemlíteni nem lehet.

London, június 1. Az angol kormány elhatározta, hogy egy hajóraj könnyűegységet küld júniusban Norvégia, Svédország, Finnország, Lettország, Észtország és Lengyelország kikötőinek meglátogatására. Miután a szovjetek ezt a látogatást oroszellenes demonstrációnak tekintik, az angol flotta eltávózása után Oroszország is egy eskadront fog küldeni a skandináv kikötők meglátogatására.

London, június 1. A felsőházban Balfour arra a kijelentésre, hogy az orosz-angol szakításnak súlyos nemzetközi következményei lehetnek, kijelentette, hogy ezek alaptalan aggodalmak és a szakítás rendkívül emelte Anglia presztízst az egész világon.

Bezárultak a kereskedelem kapui a pályaválasztók előtt

A romániai alkalmazottak szövetsége felhívással fordul a szülőkhöz, ne engedjék gyermekeiket a kereskedelmi pályára

Cluj-Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel Kolozsvár utcáin feltűnést keltő plakátok jelentek meg, amelyek nem mindennapi érdekfűzőt váltottak ki a közönség széles rétegeiben. A plakátokat a Romániai Alkalmazottak Szövetsége bocsátotta ki és ezzel olyan problémát vetett fel, amely a pályaválasztás amugyis nehéz feladatát súlyosbította. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a szövetség komoly indokokat felsorakoztatva, vissza igyekszik tartani az iskola padjai közül kiszabadult és pályaválasztás előtt álló ifjakat egy olyan szakmától, amely eddig — legalább is a köztudatban, — úgy szerepelt, mint a boldogulásra legkönnyebben ígérkező lehetőség. A kereskedelmi szakmáról van szó, amelyet a szövetség tulzsuftoltnak és jövedelmezőség-nélküliségnek deklarál és ezért felhívással fordul a szülőkhöz, hogy gyermekeiket ne adják erre a pályára.

Övadjunk a kereskedelmi pályától

A felhívás, amely méltán keltett feltűnést, így szól:

„Felhívás a szülőkhöz!

Az iskolai év befejeződött. Sok ezer családban felmerül a kérdés, a gond, hogy milyen pályára menjen az iskolából kikerülő gyermek? A Romániai Alkalmazottak Szövetsége, mely az egész országban dolgozó kereskedelmi alkalmazottakat magába foglalja, felhívja a szülőket, gyámokat, hogy ne adják gyermekeiket kereskedő-tanoncnak, mert ez a pálya bizonytalan jövőt, a nélkülözést, a nyomorúságot jelenti számukra.

A kereskedelmi alkalmazottak között rettentő sok a munkanélküli, a beteg, az állásban levők pedig szintén nagy nyomorban szynylódnak. Igaz, hogy a cégek szívesen vesznek tanoncot, mert így ingyen munkaerőhöz jutnak, ellenben, ha a tanonc-idő letelt, a fiatal segédet kíméletlenül elbocsátják a szülőktől, nem törődve azzal, hogy mi lesz a sorsa. Így kerülnek nagy csoportokban a fiatal, most felszabadult alkalmazottak a munkanélküliségbe, a nyomorúságba és hiába próbálnak elhelyezkedni, mivel még megfelelő segédi gyakorlattal nem rendelkeznek, állás nélkül maradnak. A 3 évi ingyenmunka után kereshetnek maguknak más foglalkozást.

A kereskedelmi alkalmazott ma már az önállósításra sem gondolhat, mint régen, mert a változott viszonyok ezt teljesen lehetetlenné teszik az

alkalmazottak legnagyobb részének. A kereskedelmi alkalmazottak igen kis százaléka éri ma már el a reményének beteljesülését.

Az a szülő, aki szereti gyermekét, gondol annak jövőjére, meg akarja kimélni magát és gyermekét keserű megpróbáltatásoktól, az nem engedi meg, hogy gyermeke kereskedő-tanoncnak menjen.

A kereskedelemben a tanonc sorsa bizonytalan, ingoványra épült a jövője, nincs semmi garancia, semmi törvényes intézkedés, hogy a tanonc-idő leteltével megkereshesse kenyérét. Nagyon kevés azoknak a cégeknek a száma, ahol a tanoncot megbecsülik és ha felszabadul, alkalmazottként megtartják. A kereskedelmi alkalmazott nehéz, hosszú ideig tartó, idegölő munkát végez. A fizetése oly csekély, hogy abból magát és családját nem tudja eltartani. A legtöbbjének az a sorsa, hogy kis fizetésért dolgozik, amíg bírja a munkát és azután idő előtt megrokkann és korán elpusztul.

A Romániai Alkalmazottak Szövetsége éppen ezért felhívja a szülőket: jól gondolják meg, hogy mit cselekszenek, mielőtt gyermekeiket kereskedő-tanoncnak adják és ha mégis arra az elhatározásra jutnak, hogy gyermekeiket kereskedőnek szánták, akkor nézzék jól meg, hogy kihez kerül tanoncnak és a tanoncszerződés megkötése alkalmával védjék meg a leendő fiatal segéd érdekét is azzal, hogy tiltsák el a házi munkálatoknál való felhasználástól, nehogy keserűen megbánják mostani elhatározásukat.

A kereskedő-tanoncnak szomorú a sorsa, bizonytalan a jövője s ezért mondjuk a gyermeke jövőjét féltő szülőknél:

Ne adjátok gyermekeiteket kereskedő-tanoncnak! Romániai Alkalmazottak Szövetsége.

A munkanélküliség statisztikája

Amint látjuk tehát, a felhívás éles színekkel világít rá arra a sötét jövőre, amely a kereskedelmi pályára készülők előtt áll és hogy nem minden alap nélkül, az kitűnik abból a statisztikából is, amely az alkalmazottak munkanélküliségéről és fizetési viszonyairól számol be. Az adatokat a szövetség vezetőségétől szereztük be és a három legnagyobb erdélyi város helyzetéről nyújt szemléltető képet.

Nézzük mindenképp a munkanélküliség kérdését: Kolozsvárt mintegy 500 szervezett kereskedelmi alkalmazott van nyilvántartva, ezek között 60—80 munkanélküli szerepel. Temesváron 300 szervezett alkalmazott közül 36—40. Nagyváradon pedig 240 tag közül 34—40 a munkanélküli. A

Kéjutazások a Stella d'Italia salongőzhajóval

Legközelebbi indulások:

- Utazás Olaszország körül, a francia Rivieráig, július 2-től 20-ig. Utiköltség 27 angol fonttól fölfelé.
- Utazás Északafrika, Görögország és Dalmáciába július 21-től augusztus 6-ig. Utiköltség 24 angol fonttól fölfelé.
- Utazás: Görögország, Rhodus, Kréta és Málta — augusztus 8-tól 23-ig. Utiköltség: 22½ angol fonttól fölfelé.

Ezen, valamint az ezutáni utazásokról szóló kimerítő prospektus és utlírásingyen kapható: **COSULICH LINE**
Bucuresti, Calea Grivitei 181.

munkanélküliek száma tehát mintegy 12—15 százalékot tesz ki általában, de sokkal nagyobb lehet a számuk, ha figyelembe vesszük, hogy az állástalan alkalmazottaknak igen tekintélyes része nincsen nyilvántartva, mert nem szervezettek.

A munkanélküliség statisztikájánál is szomorúban fest a fizetések kérdése. Amint tudjuk, ahhoz, hogy valaki felszabaduljon és segéd lehessen, általában három évig kell tanoncoskodnia. A tanoncévek alatt a fizetés alig néhány száz lejt tesz ki és ugyyszólván a szülőknél kell eltartaniok gyermeküket. Amikor a tanuló felszabadul, kezdősegéd lesz, de néhány évig nem igen számíthat olyan fizetésre, amely létminimumát biztosítja.

A fizetések

A fizetések általában a kereskedelmi pályán az utóbbi évek folyamán rendkívül mértékben rosszabbodtak, aminek okát főleg abban találjuk, hogy a kereskedelem épp úgy, mint a közgazdasági élet különböző ágazatai, a legnagyobb nehézségekkel küzd, ami a fizetésképtelenségek és leépítések statisztikájában is kifejezésre jut.

A különböző szakmák között talán a fűszer-szakmában fizetik legrosszabbul az alkalmazottakat, amit érthetővé tesz az a krajcáros haszon, amellyel ebben a szakmában a kereskedők dolgoznak. Itten a fizetések már ezer lejnél kezdődnek és a maximum 4000 lejjel szerepel. Valamivel jobb a helyzet a textil, konfekció és a borszakmában, ahol a kezdősegéd fizetése 1500—3000 lejnél kezdődik és a gyakorlottabb alkalmazott fizetése a 6—7000 lejt is eléri.

Ezek volnának azok az indokok, amelyek a felhívás kibocsátására és egy országos akció bevezetésére indították a Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetségét. Lássuk azonban, mit szól a kérdéshez a kereskedő, aki talán a legjobban van érdekelve ebben a problémában.

Mit mond a kereskedő

Az egyik üzlet tulajdonosa, akihez felvilágosításért fordultunk a következőket mondotta:

— Olvastam a felhívást és minden elfogultság nélkül mondhatom, hogy nem indokolatlan. Az alkalmazottak tekintetében határozottan tulzsuftoltság tapasztalható, mert a kereskedelem nem tudja felzárkózni a pályára özőnlöket és gyakran a régi, kipróbált alkalmazottakat sem tudja foglalkoztatni. A kereskedelmi pálya úgy az alkalmazottak, mint a munkaadók számára egyértelmű a vegetálással. A nehézségek egyre jobban tornyosulnak, a viszonyok rosszabbodnak, a forgalom a minimumra csökkent. Magam is azon a nézeten vagyok tehát, hogy minden más pálya többet ígér a kereskedelmi pályánál.

— Van azonban a felhívásnak néhány olyan kitétele, amelyet nem hagyhatok szó nélkül. Elsősorban nem felel meg a valóságnak, hogy a kereskedők tanulóikat házimunkára, meg küldözgetésre használják fel. Magam is több tanulóval foglalkoztattam, de soha egyiket sem használtam fel másra, mint az olyan munkára, amit bármelyik segéd el szokott végezni. Éppen olyan tévedése a felhívásnak az is, hogy a tanuló nem tanulja meg szakmáját, mire felszabadul. Azt hiszem minden munkaadónak eminens érdeke, hogy mielőbb beoktassa tanoncát, mert hiszen annál előbb veheti hasznát.

Eddig a kereskedő nyilatkozata. Ebből is kitűnik tehát, hogy a kereskedelmi pálya valóban megszűnt a kenyérkeresők menedékhelye lenni és az ipari szakma, még ebben a gazdaságilag leromlott helyzetben is megfelelőbb és biztonságosabbnak ígérkezik. (—)

Hirdessen az Uj Keletben

LYA MARA és VEREBES ERNŐ közkedvelt művészek

MAGYAR
SZÍNHÁZ
MOZGÓ

Cigánybáró

c. slágerükben

Monopol Erolfilm

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásgyi zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5687. Szíván 2.
1927. június 2.

Pöstyén

(Cechoslovakia)
UTIRÁNY:

Halmi-Zsolna-Pöstyén vagy Budapest-Pöstyén (közvetl. kocsi)
A kárpátokban 1000 méteres mélységből előtörő meleg (68° C) kénes iszapthermák: isziász, köszvény, rheuma és női bajoknál páratlan hatásuk. Gyönyörűen kiépített modern fürdőhely. A Thermia Palace az összes fürdőkkel egybeépült a legnagyobb kényelmet nyújtja. — Grand Hotel Royal, Pro Patria népszanatórium etc. Napi pensio lei 230— feljebb. Információval szolgál: **SINGER LÁSZLÓ** gyógyszerész, Timisoara II., Str. Tegle (Vécsey-u.) 2.

Junius 1-ével

az előfizetők nagyrészenek lejárt az előfizetése. A mai nehéz gazdasági viszonyok között a lapok fentartása a legsúlyosabb áldozatokkal jár, különösen az Uj Keleté, melyet semmiféle külső töké nem támogat, hanem egyedül az erdélyi zsidó közönség áldozatkészségéből és öntudatos lelkesedéséből meríti erőforrásait.

A mai nappal postai utalványt küldtünk mindazon előfizetőinknek, akiknek előfizetése junius 1-én lejárt és arra kérjük összes hátralékos előfizetőinket, hogy a hátralékos előfizetési díjat haladéktalanul beküldeni és egyben az előfizetést megújítani sziveskedjenek.

Bizunk közönségünk szeretetében és abban, hogy azt a súlyos pozíciót, amelyet az Uj Kelet az erdélyi kisebbségi életben, mint a zsidó érdekek öre betölt, az olvasók táborának ragaszkodása a jövőben még biztosabbá és erőteljesebbé fogja tenni

az UJ KELET kiadóhivatala

— Lapunk a közbeeső hivatalos ünnep miatt péntek reggel nem jelenik meg.

— Dr. Roth Marcellt magántanárrá habilitálták a kolozsvári egyetemen. Dr. Roth Marcell volt sebészeti klinikai tanársegéd a mai napon fejezte be magántanári képesítő vizsgáját a kolozsvári egyetem orvosi karán. Első eset ez az impériumváltozás óta, hogy a kolozsvári tudományegyetemen zsidó magántanárrá képesítettek. A kitüntetés ezuttal érdemes tudóst és kiváló embert ért. Dr. Roth Marcell éreken át volt Jacobovici professzor tanársegéde. Klinikai és magánpraxisában nemcsak biztos és szerencsés sebésznek ismerték, hanem ideális orvosnak, aki közvetlenségével, nemes emberi jóságával is gyógyítólag hatott betegeire. A kitűnő sebészt néhány hónappal ezelőtt Aradra hívták meg egy szanatórium vezető sebészorvosává. Ugyancsak a kolozsvári egyetemen tette le sikeres magántanári vizsgáját dr. Zolog Mihály, az egyetem közegészségügyi intézet laboratóriumi gyakorlatainak főnöke.

— **Doktorráavatás.** Klein Dezsőt a kolozsvári Tudományegyetem szombatán az összes orvostudományok doktorává avatta.

* **Felhívás a KKL biztosokhoz.** A palesztinai ortodox rabbik felhívást bocsájtottak ki az ortodox zsidósághoz, amelyben ők, akik távol állnak a cionista eszme gondolatától, felhívják az orth. zsidó tömegeknek figyelmét a palesztinai új település — jisuv — pártokon felüli támogatásának szükségességére. Ezen felhívást majdnem minden ortodox község KKL biztosja megkapta. A felhívás különösen alkalmas arra, hogy a templomokban kifüggesztve a Svuthi-ünnepek alkalmával a zsidó közönség figyelmét ünnep alkalmából a KKL-re való snoderozásra buzdítsa. Feltétlenül fontos, hogy minden egyes község ortodox rabbija is megkapja legalább egy példányban ezt a felhívást, az aláírottak tekintélye alkalmas arra, hogy országrészünk ortodox rabbijainak felfogását megváltoztassa, mert ma már általános zsidó szükség az Erec jisraeli Jisuv támogatása. Minden KKL biztos gondoskodjék róla, hogy helységének összes templomaiban ezen felhívás ki legyen függesztve és a rabbik is megkapják. Egyben bizunk abban, hogy ezen felhívás elő fogja mozdítani az ünnepek alkalmából a KKL-re való snoderozást.

— **Kolozsváron is adhatnak ki autómobiltulajdonosoknak nemzetközi közlekedési engedélyt.** Chifor rendőrigazgató, a közlekedési ügyosztály vezetője az alábbiak közlésére kért fel minket: A kolozsvári rendőrprefekturára ma érkezett meg a miniszteri rendelet, amely az eddigi rendszertől eltérőleg, az autónak nemzetközi közlekedési jogát új módon szabályozza. A multban a romániai autóknak a külföldre való kiutazási engedélyt az ugynevezett Triptich speciális engedélyt csak a bukaresti rendőrprefektúra adhatja ki. A jövőben erre a vidéki rendőrprefekturák, így tehát a kolozsvári rendőrprefektúra is jogosultak ilyen engedély kiállítására. Felhívjuk tehát az autótulajdonosok figyelmét, hogy külföldre való kiutazási engedélyt a kolozsvári rendőrprefekturánál is kaphatnak.

— **Megszüntették a csehszlovák katonák választójogát.** Prágából jelentik: A csehszlovák törvénytarban tegnap jelent meg a hadsereg és csendőrség tagjainak választójogát szabályozó törvény végrehajtási rendelete. A rendelet szövege a következő: „Ha 1927 május 28-a után községi vagy parlamenti választások lesznek, akkor már az új törvény rendelkezései lesznek érvényben, — mely szerint a katonaság és csendőrség aktív tagjai nem választhatnak többé. Különleges esetektől, mint például háború vagy mozgósítástól eltekintve, katonai személyek, akik fegyvergyakorlatra hívtak be, a választójegyzékbe felvehetők és választhatók, azonban ők nem gyakorolhatják választói jogukat, amíg aktív katonai szolgálatban állnak. Aktív katonák a választójegyzékbe fel nem vehetők, nem választhatók és választó jogot sem gyakorolhatnak. Ebbe a kategóriába tartoznak: a törvényben elrendelt fegyveres szolgálatot teljesítő katonák, a tartalékosok, akik épen tizenkét éves katonai kiképzésben részesülnek, a továbbszolgálók, beleértve a továbbszolgáló altiszteket is, aktív tisztek és őrmesterek, beleértve azokat a tiszteket és őrmestereket is, akik rendelkezési állományban, vagy szabadságon vannak, valamint azokat a tiszteket és őrmestereket is, akik nyugdíjban vannak, de akik békében is behívhatók átmeneti aktív szolgálatra.

* **Törvény által előírt napló- és leltár-könyvek** kaphatók a Bernát papirosáruházban Cluj, Fő-tér 9.

Galgóczy magántanfolyam és Jogiseminarium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Elkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. — **Kitűnő jegyzetek.**

MORAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET-GYORIAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESEGÉT
FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZADÓLAG A FELÜLMULMÁTIATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE **LADY**
EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

— **Munkásmatiné.** A kolozsvári szakszervezetek kulturbizottsága 1927 június 5-én d. e. 11 órakor munkásmatinét rendez az Építómunkás Otthon disztermében, melyen Földessy Ilona szavalóművész nő önálló programmal lép fel. Az irodalmi matinén bevezetőt Hoffer Géza mond és Halász József hírlapíró konferál.

— **Huszonnégyezer pengőt sikkasztott egy debreceni banktisztviselő.** Debrecenből jelentik: A debreceni államrendőrség hétfőn letartóztatta Kis Pál András banktisztviselőt, aki ellen a debreceni Alföldi Takarékpénztár igazgatósága tett feljelentést sikkasztás miatt. Kis, aki a bank levelezési osztályán dolgozott, manipulációt március óta csinált, úgy, hogy hamisított csekkkel más bankoknál különböző összegeket vett fel és ezzel körülbelül huszonnégyezer pengővel károsította meg a bankot. A letartóztatott banktisztviselő bevallotta a sikkasztást és azt állítja, hogy tőzsdei manipulációkra kellett neki a pénz. A sikkasztó banktisztviselő előkelő erdélyi családból való.

— **Súlyos börtönrre ítélték a vasuti tisztviselőt, aki ledobta feleségét a szikláról.** Bécsből jelentik: Höllerer Ferenc vasuti tisztviselő bűntudatában hirtetett ki két napos esküdtbírósi tárgyalás után ítéletet a bíróság. Höllerert azzal vádolta az ügyész, hogy ez év március 8-án feleségét a Baden melletti „Fekete hegy“ egyik sziklájáról gyilkossági szándékkal ledobta. Tettének indokolása az volt, hogy a tisztviselő szabadulni akart feleségétől és elvenni kedvesét, akinek házassági ígéretet tett. Az asszony 22 méter mély szakadékba zuhant, súlyosan megsebesült és férje még köveket dobott utána. Az esküdtbíróóság kimondate a vádlott bűnösséget és a bíróság gyilkosság kísérlete címén hétévi súlyos börtönbüntetésre ítélte.

Megjelent az amerikai **Royal írógépnék egy-váltós portabelje.**
Kapható: Goldstein, Oradea. Standard, Cluj. Meteor, Timisoara írógépválatoknál

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az **Ideal kalapszalón**
a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti kalapok Cluj, Regele Ferd. 8.

Fényképészek, amatőrök
fényképészeti cikkeket legolcsóbban a Bernát papirosáruházban szerezhetik be. Cluj, (Kolozsvár) Fő-tér 29.) Kérjen árjegyzéket. A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

Olcsón szépen, gyorsan, vegyileg fest tisztít Cink Cluj

Kö

Minis vállalato

Pénzügy

(Cluj-Kolozsvár sítójától.) A pénzügyi körrendelet intézkedésekhez, amelyek gazdasági élet kereskedelmi törvény szaira való hivatalos rendelet kimondja vállalatok fiókintésként Románia engedély alapján. hivatkozott szakutolsó bekezdése a külföldi vállalatok közül a rendelet hatók kötelesek kiadásukra milyetani. Miután a külföldi vállalatok között a rendelet hatók kötelesek kiadásukra milyetani. Miután a külföldi vállalatok között a rendelet hatók kötelesek kiadásukra milyetani. Miután a külföldi vállalatok között a rendelet hatók kötelesek kiadásukra milyetani.

Törvény kész

vasutak székhely helyezéséről. Budapest területén több magán kezelt székelye most többjüknél a román és erdélyi magánosok nek a társaságokna ignoralni látszanak ellenére, hogy egyes hangulag a vállalat áttelepítését mondott határozatot mindaddig közlekedésügyi miniszter dolgozott ki, amely meglévő és létesítési részvényeit, kötvényeit állampnlgárok, vagy kötelesek székhelyük Amennyiben az ilyen továbbra is külföldi minisztérium a hivatalos meg fogja szabni, haturája melyik városból kérti fogja az ott társaság bejegyzésére.

A vasutnál megabonánál megsillettek. Bukareszt tériumhoz naponta re hogy az állomásfőnök

A tegnapi sz kötés fordult el

Egyesült Közgazd. Jelzálogbank rt.

Devizák	K
Zürich	32
Newyork ..	166
London	8
Páris	6
Milano	9
Prága	4
Budapest ..	29
Belgrád	
Bukarest ..	
Varsó	
Bécs	23
Berlin	39

Száz lej árfolyan

Közgazdaság

Minisztertanácsi engedéllyel a külföldi vállalatok fiókokat létesíthetnek Romániában

Pénzügyminiszteri rendelet a külföldi székhellyel bíró romániai cégek megadóztatásáról

(Cluj-Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium a mai napon körrendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz, amely döntő befolyásu lehet az ország gazdasági életének további fejlődésére. A kereskedelmi törvény 237. és következő szakaszaira való hivatkozással a pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy a külföldön székelő vállalatok fiókjait és képviselőket létesíthetnek Románia területén előzetes kormányengedéllyel alapján. A kereskedelmi törvénynek hivatkozott szakaszai közül a 238. paragrafus utolsó bekezdése a Romániában letelepedni akaró külföldi vállalatok részére előírt kötelezettségek közül a rendelet kihangsúlyozza, hogy a vállalatok kötelesek kimutatni, hogy romániai tevékenységükre milyen alaptőkét kívánnak fordítani. Miután a külföldi vállalatok a kereskedelmi törvény összes feltételeit teljesítették, minisztertanácsi határozat formájában megkapják a működési engedélyt, amelynek alapján cégüket törvényszékiileg be kell jegyeztetniük. A pénzügyminiszteri rendelet külön felhívja a pénzügyigazgatóságok figyelmét arra, hogy

Romániában megtelepedni akaró külföldi cégek alaptöke-kimutatási kötelezettségét maga a törvény írja elő, ennélfogva tehát a külföldi vállalatok romániai fiókjainak megadóztatásánál, illetve a fiók rentabilitásának megállapításánál azt az alaptökét kell figyelembe venni, amelyet a működési engedély elnyerésekor a vállalat bejelentett és amely alaptökének feltétlenül szerepelnie kell a romániai ügyletekről készített mérlegben. Ellenkező esetekben az adó megállapításánál a pénzügyi hatóságok arra az álláspontra fognak helyezkedni, hogy a vállalat jövedelme az 500 százalékos meghaladja és így az egyenesadóról szóló törvény 42. szakaszában foglalt táblázat legmagasabb tétele szerint lesz megadóztatva. Ha az alaptöke nem szerepel a mérlegben, és illető vállalatoknál nem lehet alapul venni azt, hogy az alaptöke az összeforgalom 50 százaléka tehető, mert az egyenesadóról szóló törvény 42. szakaszának b) bekezdése ezen alaptöke meghatározási módszer alkalmazását kizárólag csak kereskedőknél és egyéni iparosoknál engedi meg, nem pedig részvénytársaságoknál.

Törvény készül az erdélyi magánvasutak székhelyének Romániába való át-helyezéséről. Bukarestből jelentik: Románia területén több magánvasutársaság működik, amelynek székhelye most is Budapesten van, holott legtöbbször a román állam, a vármegyék, községek és erdélyi magánosok is érdekelve vannak. Ezeknek a társaságoknak az igazgatóságai azonban ignorálni látszanak ezeket a jogokat, mert annak ellenére, hogy egyes társaságok közgyűlése egyhangulag a vállalat székhelyének Romániába való áttelepítését mondotta ki, az igazgatóságok ezt a határozatot mindeddig nem hajtották végre. A közlekedésügyi minisztérium most törvényjavaslatot dolgozott ki, amely szerint a Románia területén meglévő és létesítendő magánvasutársaságok, ha részvényeik, kötvényeik és jogaik egyrésze román állampolgárok, vagy a kincstár tulajdonában van, kötelesek székhelyüket Romániában felállítani. Amennyiben az ilyen vasutársaságok székhelye továbbra is külföldön marad, a közlekedésügyi minisztérium a hivatalos lap útján közölt rendelettel meg fogja szabni, hogy a társaság itteni exozitúrája melyik városban működhet, egyben hivatalból kéri fogja az ottani törvényszéket az illető társaság bejegyzésére.

A vasutnál még mindig követelik a gabonánál megszüntetett proporcionális illetéket. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumhoz naponta rengeteg panasz érkezik arról, hogy az állomásfőnökségek minden egyes gabona-

feladásnál adóhivatali bizonylatot kérnek az 1 százalékos proporcionális illeték befizetéséről, holott az új illetéktörvény az agrár-termékek eladását és vételét mentesítette ezen adó alól. Éppen ezért a pénzügyminisztérium most felszólította a pénzügyigazgatóságokat, hogy ennek a sérelmes állapotnak megszüntetése érdekében hívják fel az összes állomásfőnökök és ellenőrző szerveinek figyelmét arra, hogy a mezőgazdasági termékek forgalma teljesen szabad és semmilyen körülmények között sem áll jogukban proporcionális illetéket követelni a feladóktól. Amennyiben valaki írásbeli szerződés alapján ad el, vagy vesz gabonát és a megfelelő adókat nem fizette meg, a kihágást elkövetővel nemcsak az adót fogják megfizettetni a pénzügyi hatóságok, hanem meg is bírságozzák, mihelyt a kihágásra rájönnek.

Megkezdődött a nyári munkarend a kolozsvári pénzügyintézeteknél. Megírtuk, hogy a kolozsvári bankok az elmúlt héten értekezletet tartottak a nyári munkarend megállapításának ügyében. Az értekezlet határozatának megfelelően a kolozsvári pénzügyintézetek június elsejétől csak délelőtt dolgoznak és a pénztárak is csak déli 2 óráig vannak nyitva.

A telepadó felebbezése. Amint ismeretes, a napokban megkezdte működését a kolozsvári telepadó felebbező bizottsága, melynek tagjai tudvaleg Pop Sever iparkamarai alelnök, Benárd Ágoston ügyvéd és Schwartz Jakab háztulajdonos. A bizottság előadója Peptea György városi pénz-

ügyi tanácsos. A bizottság legutóbbi hirdetményben hívta fel az érdekeltek figyelmét arra, hogy a felebbezések tárgyalására nem idézik meg a feleket, azonban helyesen járnak el, ha figyelemmel kísérik, hogy ügyeik mikor kerülnek tárgyalásra és ott védekezéseiket előadják, mert a bizottság döntése ellen van ugyan panasznak helye a törvényszékhez, illetőleg a táblához, ez azonban csak szigorúan körülírt formai okokon alapulhat és az értékelést, amely a telepadó kivetésénél a döntő szerepet játsza, a panasz kapcsán már nem lehet vita tárgyává tenni.

Alaptökehiány miatt több magyarországi vidéki bank megszűnik. Budapestről jelentik: Az új magyar banktörvény értelmében azoknak a bankoknak, amelyeknek alaptökeje nem éri el a 10.000 pengőt, fel kell számolniuk. A Pénzügyintézet Központ legutóbbi ülésén bejelentették, hogy ez a rendelet a vidéki bankok tömeges beolvadását vonta maga után, de még így is huszonegy kis pénzügyintézet maradt, amelyeket fel kell számolni, mert nem tudtak 10.000 pengő alaptökét kimutatni.

A pénzügyminiszter megkapta a romániai községek budapesti adósságainak kifizetésére szánt 33 milliót. Emlékeztet, hogy a pénzügyminisztérium néhány héttel ezelőtt közel 2 millió lejt fizetett ki a Banque de Belge pour l'Étranger utján a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak, a Romániához csatolt határszéli megyékkel és községekkel szembeni követeléseinek kiegyenlítése címén. Ugyanakkor a kormány intézkedett, hogy a határ által kettéosztott vármegyéknek és községeknek bécsi és budapesti intézeteknél még fennálló tartozásait írják össze. A pénzügyminisztérium most megkapta a tartozások rendezéséhez szükséges 33 millió lejes rendkívüli hitelt, amelyből az érdekelte magyarországi pénzügyintézetek június 18-ig meg fogják kapni követeléseiket.

Tennis-nadrág 500 L. Vászón-öltönyök Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza, Piata Unirii 14.

Kiadó szép nagy üzlethelyiség Malom-utca 8. Ugyanott villanyerőre berendezett hentesárugyár és mészárszékberendezés eladó. Értekezhetni a háztulajdonosnál

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

- Az olcsó könyvcsoportba tartoznak:
- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
- Ignotus: Olvasásközből, tanulmányok
- Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
- Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
- Wilde Oszkár: Az emberi lélek állomásaiban, műveiben
- Blicher Clausen: Heine Irza, regény
- Tábori Róbert: A neveléses férfi, regény
- Schopenhauer: A szellem metafizikája
- Zoltán Sándor: Örvény, dráma
- Ben Ami: Palesztina - Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a — portóköltésen kívül — százhusz lej. Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhoz küldjük.

Tőzsde

A tegnapi szilárdulás után a piac ma erősen ellanyhult. Az ultimó ellenére, kevés üzletkötés fordult elő.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelenlése	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New York
		nyitás	zárlat						
Zürich	3215-3225	—	—	491 ¹ / ₄	3230	11026	13672	649 ¹ / ₂	1924
New York	166 ¹ / ₂ -167	519 ³ / ₄	5198 ¹ / ₄	2553	167	57320	70940	3376 ¹ / ₂	—
London	814-816	2524 ⁷ / ₈	2525 ¹ / ₈	12402	812	2784 ¹ / ₂	3451	16405	48578
Páris	660-670	2036	2035 ³ / ₄	—	657	2245	2783 ¹ / ₂	132 ¹ / ₂	391 ³ / ₄
Milano	930-940	2860	2859	140 ¹ / ₂	925	3152	3909	186175	550
Prága	493-495	1540	1540	7565	498	1697 ¹ / ₂	2104	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2920-2930	9065	9065	—	2935	—	12380	590	—
Belgrád	—	91350	913 ¹ / ₂	—	295	1007 ³ / ₄	1248 ¹ / ₂	5948	176
Bukarest	—	315	315	1535	—	345	424 ¹ / ₂	2030	60 ¹ / ₂
Varsó	—	5810	5810	—	19	6410	7943	378	—
Bécs	2350-2360	7315	7315	—	2360	8070	—	47587	—
Berlin	3960-3970	12316	12320	—	3980	13585	16832	801 ¹ / ₈	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) —, — Páris 1535, Budapest 344, Bécs 42450, Prága 2030.

szvári szakszerve-
us 5-én d. e. 11
Építőmunkás Ott-
ssy Ilona szavaló-
fel. Az irodalmi
mond és Halász Jó-

ngöt sikkasztott
6. Debrecenből je-
ség hétfőn letartó-
zselőt, aki ellen a
igazgatósága tett
aki a bank leve-
ipnlációit - március
t csekkekkel más
vett fel és ezzel
vel károsította meg
isztvisező bevallotta
hogy tőzsdei ma-
A sikkasztó bank-
ból való.

ék a vasuti tiszt-
gét a szikláról.
e vasuti tisztviselő
pos esküdtbírósi
g. Höllerert azzal
március 8-án fele-
hegy" egyik szik-
ledobta. Tettének
ztviselő szabadulni
esét, akinek házsa-
22 méter mély sza-
besült és férje még
ltbírósi kimondta
g gyilkosság kísér-
ntetésre ítélte.

ógépnek
rtabelje.
ea. Standard,
ógépválatoknál

t idény miatt min-
lható áron árusít az
szalon

amatőrök
papirosáruháza-
ban szereshetik
Kérjen árjegyzé-
nek gyári lerakata

Cluj

